

Geschiedenis van de jeugdafdeling

Dick Passchier

Het moet begin jaren zeventig geweest zijn toen mij gevraagd werd mee te doen met het inventariseren van de Noordduinen. Niet alleen in het voorjaar de broedvogels vaststellen maar het gehele jaar door alles optekenen wat zich op of boven het terrein bevond. De oude golfbaan direct ten noorden van het dorp was mij toebedeeld. Het gebied was hier en daar alleen met struiken begroeid en daardoor heel goed geschikt om het vogelen onder de duim te krijgen. Waar de toen tienjarige Jantje Onderwater vandaan kwam blijft een open vraag, maar ineens stond hij op de stoep. Hij wilde mee “vogeltjes kijken”. Jan zou verscheidene jaren het enige jeugdlid van de vereniging blijven tot hij even spontaan als hij kwam weer vertrok. Echter nu met de kennis van Grauwe Klauwier, Beflijster, Gele Kwikstaart en wat zich daar nog meer ophield.

Aankankelijk dacht ik dat Jantje het eerste jeugdlid van de Vereniging was, maar later hoorde ik dat Willem Baalbergen al in 1967 een groepje jongeren begeleidde. Met dit groepje werd onder meer naar Gierzwaluwen en weidevogels gekeken. Enige tijd na het vertrek van Jantje Onderwater dienden zich de volgende jeugdige liefhebbers aan om op de zaterdagochtend het terrein af te schuimen en daarna thuis met een kop chocolademelk nog even na te kletsen. Dat een aantal van die eerstelingen van de Willibrord Mavo afkomstig was bleek later niet toevallig.

Biologieleraar Benno Heethuis stond daar voor de klas en hij was er de man niet naar om uitsluitend theorie te doceren. Het kon dan ook niet uitblijven dat kort daarna werd besloten te gaan samenwerken. Deze samenwerking bood ongekende mogelijkheden want in het biologielokaal werden bijvoorbeeld de eerste

uilenballen onderzocht. Toch werd de meeste tijd buiten doorgebracht. Op de fiets naar de duinen, het strand, de Klinkenbergerplas (toen de put van Menten genoemd) of een rondje Elsgeesterpolder. Het laatste altijd in het voorjaar met als hoogtepunten rennende hazen, baltsende weidevogels en als klap op de vuurpijl het bezoek bij Gert Slager in Rijnsburg. Daar werd de club altijd gastvrij ontvangen met een glas fris en een kijkje in het zeeaquarium. Het voeren van de levende have daarin was speciaal naar dit tijdstip verschoven om de zeedieren actief bezig te zien. In de zomer toog het luidruchtige gezelschap naar de werkschuur van Staatsbosbeheer waar bijlen (!!) en zagen werden uitgereikt om het duin van bospest (Amerikaanse vogelkers) te ontdoen. Verder werden jonge bomen geplant en dennenappels verzameld. Het hiermee verdiende geld ging naar het vogelasiel.

Tijdens de boomplantdag mocht de groep zich uitleven op het talud langs de Duinweg vanaf de Nieuwe Zeeweg. De huidige begroeiing ter plaatse houdt de herinnering levend. In de winter stond stevast een bezoek aan het duin rond villa “de Regenboog” van de familie Heineken op het programma. Een verzoek om daar met de jeugdclub te mogen wandelen werd altijd spontaan gehonoreerd. Het leverde ieder jaar weer een wisselend aantal Ransuilen op en een Vos! Met de laatste ontmoeting was het geluk aan onze zij. Gewoonlijk was de nadering van de groep vanaf grote afstand hoorbaar, deze keer echter werd iedereen geattendeerd door een versteende Ruurd Eisenga die, wat vooruit gelopen, iets in beeld had wat hem hevig interesseerde. Voorzichtig sloop de rest naar dezelfde plaats om oog in oog te staan met een slapende Vos. De stilte van de groep was oorverdovend. Minutenlang kon iedereen het dier tot in details observeren tot waarschijnlijk de geur

van mensen tot hem doordrong. Pas toen de Vos opsprong en tussen de kinderen door zich in veiligheid bracht, barstte er een gejoel uit wat het beest tot nog grotere spoed zal hebben gemaand. Voor binnenactiviteiten kwam op kosten van de vereniging een lokaal in de Kuip beschikbaar.

Het biologielokaal in de Willibrord Mavo had tot dan toe goede diensten bewezen maar het bleef een schoollokaal en in hun vrije tijd wilden de kinderen daar juist afstand van nemen.

Met nieuw elan en samen met Margreet Koop werd de jeugdclub nu in een 'eigen' lokaal bezig gehouden. In deze tijd deed de surprisewedstrijd zijn intrede. Begin november gingen de naambriefjes in een doos en bepaalde het lot voor wie de eigen gemaakte surprise bestemd was. Voor de origineelste waren leuke prijzen beschikbaar zoals boeken en posters. Op sinterklaasavond werden dan fraaie staaltjes huisvlijt vaak per auto aangevoerd. Het was voor de jury (o.a. Annie van den Oever, Sjaan van Kekeran en Cisca Passchier) dan ook een hels karwei om hieruit de winnaars te kiezen.

Het jeugdclubjaar eindigde in juni met de grote klapper, de roeitocht in de Nieuwkoopse plassen. Vooraf maakte een inventarisatie duidelijk hoeveel jeugdleden mee zouden gaan en afhankelijk daarvan werden ouders gevraagd te rijden c.q. te roeien. Verder bepaalde dit aantal ook hoeveel boten werden gereserveerd. Aanvankelijk bleef dit een bescheiden aantal maar gaandeweg groeide de 'vloot' tot maximaal 12 roeiboten. Het vertrek uit Noordwijk was altijd op 6 uur gesteld en een uur later kregen de hengelaars op de plassen de schrik van hun leven. Als leider moest je wel voor de hele kudde uitvaren, op zijn minst om de richting aan te geven. Dit had naar later bleek een onverwacht groot voordeel. Natuurlijk wilde iedereen zelf roeien wat even voorspelbaar rampzalige gevolgen

had voor de oevers. Al helemaal daar waar de slootjes wat nauwer werden, had het meer weg van piraterij dan van een natuurexcursie. De arme hengelaars die deze zaterdagochtend voor dag en dauw de fraaiste visplekjes bezetten, konden hun boeltje wel pakken met de naderende armada. De luide protesten vanaf de kant laten zich zelfs met een milde pen moeilijk omschrijven. De leidinggevende boot wachtte op ruime afstand tot de hele kluwen zich had los weten te maken om dan de tocht voort te zetten. De meeste kinderen hebben de Roerdomp gezien die door Arnoud van der Meulen was opgemerkt en velen hebben de Snor, Rietzanger en Rietgors horen zingen en de Zwarte Sterns en Purperreigers in de kijker gehad maar lang niet allemaal. Voor een korte pauze werden de boten op een geschikte plaats afgemeerd. Echter die van de oudste clubleden met 'schipper' Appie Steenvoorden aan het roer(?) waren iets te ver doorgevaren. Ze keerden nu noodgedwongen terug maar met zoveel vaart dat de boeg een volle meter de walkant opschoof. Onmiddellijk sprong de hele bemanning de kant op om gezamenlijk de schuit nog eens 25 meter het weiland in te zeulen.

Op dergelijke momenten dient de leiding zich met andere belangrijke zaken bezig te houden.

Maar je haren rijzen te berge wanneer bij de zoveelste keer tellen ineens een boot vermist wordt en je op onderzoek uit moet om te ontdekken dat het alweer de 'oude' boot betrof. Deze keer had het edele stel fuiken in het vizier gekregen die vakkundig werden gelicht. Wat er met de inhoud gebeurde wil me gelukkig niet te binnen schieten. Een ding staat nu

nog steeds als een paal boven water, niemand heeft zich ook maar een seconde verveeld. Die oudsten waren ook niet te vermurwen zich met de jongsten te verenigen met als gevolg dat er voor hen een 'eigen' club werd ingericht. Het Jan Verwey Natuurcentrum kwam op het juiste moment om het steeds groeiende aantal een eigen honk te bieden. Jenny Vink en Marjan Bos-van Zijderveld kwamen de leiding versterken en later kwam daar Richard Zonneveld bij vanuit de eigen kweek. Maar dit stuk dreigt de omvang van een boekwerk te krijgen. Dus maar even memoreren dat tijdens een excursie op de pier van IJmuiden gelukkig alleen maar de leiding in het ziekenhuis belandde. Dat diezelfde leiding door de politie van Vogelenzang gemaand werd het spul onder de duim te houden vanwege de sneeuwballen die over

de weg vlogen. Maar hoe houd je ze in bedwang als je een kwartier op de bus staat te wachten? Een tijd van stoppen brak aan en Richard Zonneveld nam het roer over en heeft nog verscheidene jaren verdienstelijk werk geleverd. Er was zelfs een periode dat de vereniging het even zonder jeugdclub moest doen. Nu heeft Nel Nooijen met haar assistenten de draad weer opgepakt. Eenmaal per maand wordt er een thema uitgewerkt en soms worden met hulp van specialisten leuke onderzoekjes uitgevoerd. Het jeugdwerk is nog steeds springlevend! Eigenlijk is het bovenstaande niet meer dan een greep uit de historie van de jeugdclub. Heel veel namen zijn niet genoemd en gebeurtenissen niet vermeld. Maar het doet goed door dit stukje te schrijven, geweldig fijne herinneringen op te halen.

40 jaar onderzoek

Jelle van Dijk

Onderzoek en dan met name vogelonderzoek is altijd een belangrijke activiteit binnen onze vereniging geweest. Bij verschillende acties die tot doel hadden drastische ingrepen in natuurgebieden tegen te gaan, bleek telkens weer hoe belangrijk het is te kunnen beschikken over onderzoeksgegevens. Hierbij kan gedacht worden aan onze actie tegen een groot parkeerterrein in de Noordduinen (1970) en aan onze inspanningen om de zuidwestpunt van Polder Hoogeweg vrij van glastuinbouw te houden (1989).

Vogelonderzoek was ook min of meer de directe aanleiding om onze vereniging op te richten. Voor 1966 bestond er al een groepje vogelenthousiasten die elkaar regelmatig spraken als leden van de volièrevogelclub *Vogellust*. Daarnaast waren er ‘ongeorganiseerde’ vogelaars actief zoals Jan Glasbergen en Arie Cramer. Deze mensen zochten contact met elkaar en organiseerden bijvoorbeeld excursies naar het roemruchte vogeleiland De Beer. Vanuit deze groep werd contact gelegd met de Vereniging voor Vogelbescherming 's-Gravenhage en omstreken. Deze vereniging was onder leiding van Van Dongen al sinds 1958 bezig met goed georganiseerde broedvogelinventarisaties in het duingebied Meijndel en de resultaten hadden landelijke bekendheid gekregen. Van Dongen adviseerde een vergelijkbaar onderzoek in de Noordwijkse Noordduinen op te zetten. Zo'n onderzoek vergde nogal wat organisatie en coördinatie. Dit kon volgens de leden van

Vogellust het beste op poten worden gezet in een eigen vereniging. Zo ontstond eerst een Noordwijkse vereniging als afdeling van de Haagse vogelvereniging die al snel op eigen benen stond onder de naam *Vereniging voor Vogelbescherming Noordwijk*. Deze naam werd in 1971 gewijzigd in *Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk* na een succesvolle actie tegen grote parkeerterreinen in de Noordduinen.

Nog in datzelfde jaar 1966 werd het duingebied tot aan de Duindamse Slag geïnventariseerd. Alle medewerkers trokken in het voorjaar elke zaterdag hun kavel in en bespraken na 11.00u de resultaten in de grote schuilhut die te vinden was in wat toen “het vrije vak” heette. In die eerste jaren gingen de gesprekken vaak over Gekraagde Roodstaarten (18 paar), Geelgorzen (16 paar), Tapuiten (25 paar) en Grauwe Klauwieren (4 paar).

Broedvogelonderzoek is door de jaren heen een belangrijke activiteit gebleven. Daarnaast richtte de aandacht zich ook op andere onderwerpen. In het verenigingsblad de Strandloper, waarvan het eerste nummer in maart 1969 verscheen, is hierover heel wat te vinden. Voor het volgende overzicht werden alle jaargangen van de Strandloper doorgenomen. Hierdoor kan een vrij volledig beeld geschetst worden van wat er in de loop der jaren aan onderzoek werd ondernomen.

Broedvogels

Bij het broedvogelonderzoek kunnen verschillende perioden worden onderscheiden. In sommige